

Dissertatio inauguralis medica sistens observationes practicas de medicina quadam efficaci in motibus naturae exacerbatis / [Johann Juncker].

Contributors

Juncker, Johann, 1679-1759.
Alberti, Michael, 1682-1757.
Universität Halle-Wittenberg.

Publication/Creation

Halae Magdeburicae (sic) : Typis Christiani Henckelii, [1718]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/yb8nde92>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

**MEDICINA
QUADAM EFFI-
CACI IN MOTIBUS NA-
TURÆ EXACERBATIS,**

QUAM
DEO PROPITIO
ET

RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO

DOMINO CAROLO,
BORUSSIÆ PRINCIPE, MARCHIONE BRAN-
DENBURGICO, CETERA

GRATIOSÆ FACULTATIS MEDICÆ CONSENSU,
PRÆSIDE,

JOHANN. D. MICHAELE ALBERTI,

POTENTISS. REGIS BORUSSIÆ CONSILIARIO AULICO, MEDI-
CINÆ PROFESSORE PUBLICO ORDINARIO, PHILOS. NATUR. EXTRAORD.
REIPUBL. NORIBERG. PHYS. ORDIN. ACADEM. NAT. CURIOS.

COLLEGA,

FACULTATIS MEDICÆ h. t. DECANO SPECTATISSIMO,
PATRONO AC PROMOTORE SUO CUM HONORIS
CULTU PROSEQUENDO,

PRO GRADU DOCTORIS,

omnisque in arte Medica Honoribus, Insignibus, ac Privilegiis
More Majorum Solenni obtinendis,

Ad d. Januar. MDCCXVIII. horis ante & pomeridianis,
Publicæ ventilationi submittet

AUCTOR

JOANNES JUNCKERUS,

B. C. D.

§. I.

Observationes practi-

cæ, sine errore collectæ, & cum aliis fideliter communicatæ, quam præcipuum rei medicæ momentum inuoluant, &, si primum artis finem respiciamus, omnes theoriæ speculationes, longo studio post se relinquant, omnes omnino Practici, qui miseriæ humanæ succurrere in votis quidem habent, inopiam autem suam non raro perspiciunt, vno ore testantur.

§. II.

Non desunt quidem libri, imo volumina, quæ observationum practicarum titulo veniunt, ingentem etiam remediorum farraginem satis audacter sæpe commendant. Quid autem inquam plurimis eorum vere desideretur, & quam minime defectus rei medicæ

per eadem refarciantur, cordatorum virorum legantur
& audiantur querelæ.

§. III.

Maxime autem omnium adhuc desiderantur talia medicamenta, quæ motus naturæ erroneos ita corrigere & in talem ordinem reducere possint, ut confectaria illa pessima, a vulgaribus huius census medicaminibus provenientia, excludantur.

§. IV.

Defectus tales non diuinæ voluntati, utpote in miseriam nostram clementissimæ, sed ipsorum mortalium peruersis moribus tribuendos esse censemus. In quo quidem passu duo potissimum vitia accusanda veniunt, invidia scilicet & leuitas mentis humanæ. Illa plurimorum animos ita occupauit, ut exiguas etiam res aliis inuideant; & quæuis friuola pro arcanis habenda esse putent; qui sane miseri quouis modo dolendi sunt: nesciunt enim, cur nati sint, neque considerant, quod Deus ipsum Filium suum dono nobis dederit. Hæc, videlicet animi nostri leuitas omnia, quæ patefcunt salutaria remedia, si non sunt pomposa, splendida, pretiosa, artificiosa, flocci facile pendit, & incredulitate sua efficacissimorum etiam remediorum vim eneruat: non recordans, quod res, quo simpliciores, eo perfectiores, ut plurimum censendæ sint, & ipsa admiranda Dei opera ob eandem animi leuitatem, perpetuitate vilefcant.

§. V.

Hasce considerationes specifico illi remedio, de cuius efficacia in motuum anomaliis obseruationes quasdam

dam practicas manifestas reddemus, præmittendas esse iudicauimus, vt duæ illæ animi nostri extremæ peruerfitates, quantum fieri potest, præcludantur, vel ad minimum tanquam abominandæ accusentur. Sane enim, si vel vni mortalium per hæc obseruationes anfa daretur, auferendi præparato tali remedio cuiuscunque afflictæ miseriam, hanc corporis salutem pluris, quam quæuis sinistra vtrimque iudicia, facturi essemus.

§. VI.

Non enim diffiteor, cum dissertationem inaugura-lem scribere mihi imponeretur, quod animi mei vota eo statim abierint, vnde eiusmodi thema petendum esset, a cuius euolutione vsus qualiscunque medicus in genus quidem humanum redundaret; omnis autem vana ostentatio, quæ hac præcipue occasione sese immiscere solet, excluderetur. Quem vtrumque scopum per electam hanc materiam ob has rationes attingere spero, quia huius medicinae non inuentor, sed explanator tantum reputandus sum, & tamen vsus salutaris, si rite præparata, dextreque adplicata fuerit, haud dubie inde resultabit. Commodum etiam illud inde reportabo, quod superfedere hac ratione potuero multiplici illa enarratione, quam nonnulli iam amici a me de illa re desiderarunt & impetrarunt.

§. VII.

Præparatur autem hoc specificum remedium e quacunque animalium parte: ad quod inquirendi primam mihi dedit occasionem Tractatus ille Christiani Democriti, *Vitæ animalis morbus & medicina* inscriptus, in quo Dominus Auctor pag. 89 & 90. peculiare plane effectus

eidem adscribit, cuius ipsissima verba, quia Tractatus
 non in omnium manibus est, hic adpono: „Non pos-
 „sum, quin hic in commodum proximi, & in demon-
 „strationem assertæ hypotheseos communicem medi-
 „camentum, quo omnes omnino febres intermittentes,
 „vnica saltem administrata dosi, solutas esse sæpissime
 „comperi, & quidem operatione fatis mirabili; somno e-
 „nim corripiebantur decumbentes, & protracta per horas
 „nonnunquam quindecim dulci quiete florescente & vi-
 „uido faciei colore conspicua, frustrantes paroxysmum
 „sani resurgebant, de non recursuro hoste securi. Ea-
 „dem stupenda vi somnifera ægrotis, cum sanis nullum
 „omnino somnum inducat, sopivit conuulsionum mi-
 „serandarum tragædiam, qua æger libero quasi aëre sus-
 „pendebatur, mentis & sensuum, etiam extra paroxy-
 „smum impos, & creditus a cacodæmone agi: inducto
 „enim somno triginta horarum incolumem stitit ægrum,
 „loquela & intellectu simul redintegratis, & omnibus Me-
 „dicis, qui operam locauerant, vna cum præsentibus aliis
 „quasi attonitis, ac dum de veritate lapidis philosophici
 „& medicinæ vniuersalis fere persuasis, licet vilissimum &
 „abiectum pharmacopœis fuerit medicamentum; pati-
 „entibus tamen manibus elaboratum: cuius saporis grato
 „aromatico si responderet odoris graue penetrantis con-
 „ditio, esset quidem vnum ex omnibus quo maxima
 „morborum coagulantium pars vno quasi ictu cito, tuto
 „& iucunde amputari posset. Est istud oleum destilla-
 „tum & separatum a suo sale, ex animalis partibus qui-
 „buscunque ex *cornuta* sine vllius rei additione eo vsque
 „rectificatum, donec nil adustarum fecum nigrarum am-
 „plius

„plius in fundo relinquat, quod vel quindecim ad mini-
 „mum repetitionibus obtinetur. Istud inquam oleum
 „triginta vel quadraginta guttarum pondere ante paro-
 „xyſmum ieiuno ſtomacho, exhibitum, ſomno dulci, &
 „de nulla narcoſi ſuſpecto, febres ſepelit.,,

§. VIII.

His perſpectis cupidus eram experiundi, num medi-
 camentum tam maniſeſtiſſimæ non ſolum, verum etiam
 omnino ſecuriſſimæ, efficaciæ a diuina clementia mor-
 talibus conceſſum ſit. Cumque in fide Domini Aucto-
 ris nullum quidem dubium ponerem, ſed in quibusdam
 tantum hypotheſibus diuerſum ſentirem, præparatio-
 nem illius remedii, vt vt laborioſiſſimam, cum ſincero
 amico, Domino *Joanne Elia Cramero*, tum domeſtico meo,
 deinde Practico Schwinfurtenſi, & iam idem mecum
 ius ac priuilegium artis amplectente, bona fiducia ordie-
 bamur, ac intra ſedecim circiter hebdomadas feliciter ab-
 ſoluebamur.

§. IX.

Subiectum, quod ad præparandam hanc medici-
 nam eligebatur, erat *cruur ceruinus*, qui leniter exſicca-
 tus, & retortæ immiſſus, vt artis eſt, tractabatur. Phle-
 gmate, ſpiritu & ſale volatili accuratiſſime remotis, ſolum
 oleum mediante retorta, eaque quibuſuis fere rectificatio-
 nibus noua, tam diu, dextro ignis regimine, abſtrahebatur,
 donec ne leuiſſimum quidem ſecum aduſtarum veſtigi-
 um in vitro viſui amplius ſeſe offerret: id quod viceſima
 prima demum repetitione obtinebatur.

§. X.

Sub his rectificationibus oleum, quod ſub initium
 ſatis

fatis crassum, foetidi odoris & aduersi saporis erat, subtilius, odore paululum suauius, penetrantioris & balsamici reuera saporis in dies reddebatur, donec, vti dictum est, plenariam sui attingeret perfectionem: Quo fine obtento nostra cupido flagrabat, vt daretur occasio, qua mirificus ille de hoc remedio laudatus effectus obseruari posset: semper enim virtus illa soporifera, & febres profligans, quæ a Domino Auctore indicabatur, suspecta manebat, ob tristia illa vestigia, quæ communia in praxi *narcotica*, vti & febres directe *sistentia* vt plurimum relinquunt.

§. XI.

Accedebat miles quidam, quadraginta circiter annorum, qui testante Chiliarcha suo, per sex annos epilepsia laborauerat, ita quidem, vt tribus semper diebus circa conspicuas lunæ phases, plenilunium scilicet & nouilunium, ab illa infestaretur. Primo die, quo a morbo hoc corripiebatur, quinquies circiter, altero ter vel quater, tertio semel vel bis paroxysmus recurrebat: a quibus frequentibus paroxysmorum per tot annos insultibus patiens viribus non solum valde exhaustus ac emaciatus, verum etiam mente stupidus, imo quodammodo iam fatuus adparebat.

§. XII.

Remedia generaliora, quæ, vt legis est apud Practicos, ante specifici huius adplicationem debebant adplicari, temporis angustia excludebat: die enim subsequente paroxysmus recurrebat. Primo illius insultu finito (sub quo lingua ad cruorem vsque dentibus fauciata fuit) & altero iam imminente, misero huic guttæ triginta huius

huius olei propinabantur, quo momento obdormiebat, sub somno sæpius sternutabat, & cum aliquoties de vno in alterum latus recumberet, atque hac ratione semi-vigilans redderetur, dicebat: o das ist eine gar zu gute Sache!

§. XIII.

Post 26. horas euigilabat floridus facie, hilaris animo, & insolito plane appetitu, cum antea pallidus, flaccidus, tristis & inappetens fuisset. Reliqui paroxyfmi omnes, qui exspectandi adhuc erant sequentibus diebus, non solum penitus supprimebantur, sed nulli etiam alii recurrebant. Restitutus enim, qui per integrum adhuc annum in eo loco permanebat, ne exiguum quidem sanitatis offendiculum persentiscebatur, sed habitus corporis in dies robustior reddebatur, & artus, qui antea rigidi ac per omnes morbi annos grauiore fuerant, iam ita flexiles & leues sentiebantur, vt restitutus sæpius diceret: Ich bin in meinen Gliedern so leichte, daß ich über Stühle und Tische hinüber springen möchte; imo ipsius ratiocinii læsa facultas mox feliciter redibat. Sic vnica, dosi atrox hoc malum mirifice tollebatur.

§. XIV.

Quæ animum nostrum gaudia; ob effectum tam stupendum, & omnem scepsin medicam destruentem, repleuerint, illi, qui a salute proximi voluptatem concipiunt, facile sane coniicient, & clementiam diuinam, quæ ex ipsa morte, ceruo nempe interemto, vitam restaurat, nobiscum extollent.

§. XV.

Alterum exemplum exhibet virgo quædam 17. annorum, temperamenti potissimum melancholici, & vitæ

sedentariæ addicta, quæ ob mensium emanfionem varia hypochondriaco-hysterica pathemata incurrebat, donec tandem motus illi spastici in conuulsiuos transmigrarent, ita quidem, vt singulis diebus hora post meridiem quinta paroxysmus epilepticus accederet, & per vnus horæ spatium circiter duraret.

§. XVI.

Præmittebantur remedia generaliora, primaria horum motuum causæ, nempe emanfioni mensium, præcipue destinata, & cum effectus notabilis non ita prompte succederet, sed conuulsiones per aliquot hebdomadas quotidie durarent, parens impulsu aliorum a chirurgus quodam auxilium petebat, qui remedia ad sensum calida offerebat, vnde ille paroxysmus, qui circa vespæram occurrebat, non solum notabiliter exacerbabatur, verum etiam alius adhuc circa mediam noctem accedebat.

§. XVII.

Oleum nostrum, quod multo labore & exigua portione paratum erat, epilepsiæ huic symptomaticæ opponere, operæ pretium non ducebamus: nullum enim in præsens periculum affectus tales portendunt, & vilioribus medicamentis, methodo genuina accedente, superantur. Quum vero incolæ illius loci parentis animum non mediocriter adfligerent, & morbum sub incantationis titulum referrent, parenti de nouo auxilium petenti auscultabamus.

§. XVIII.

Exhibebantur itaque puellæ 25. guttæ olei ante paroxysmum, a quo momento illa obdormiebat, sub somno frequenter sternutabat, & cum per 24. horas a somno illo tranquillo, imo dulci plane, euigilaret, volebat

bat credere, se per tot horas dormiuisse, sed eundem adhuc esse diem, quo obdormiuerat, reputabat. Interea statim exclamabat: o quam esurio! morosa alias & adspetu pallida, iam hilari & florida facie conspicua erat. Viuebat per dimidium annum satis sana, si excipiamus motus aliquos in abdomine leniores, promotionem mensium respicientes.

§. XIX.

Monebatur autem subinde, vt ad menses prouocandos medicamina adsumeret, sed secura consilium hoc adspernabatur: vnde non potui, quin illi recursum paroxysmi epileptici diuinarem. Dictum, factum: redibant enim circa æquinoctium vernale motus primum spastici, & tandem conuulsiui, eaque ipsa quinta hora post meridiem.

§. XX.

Omissis iam generalioribus remediis, quæ puella respuebat, oleum secunda vice ad 25 guttas propinabatur, quo momento iterum obdormiebat, sub somno sternutabat, lenem sudorem excernebat, & post 21. horas hilari, florida, appetens euigilabat.

§. XXI.

Durabat hæc euphoria non amplius quam per dimidium iterum annum, ob contumaciam in medicamenta adsumenda perennem: circa æquinoctium enim autumnale eadem scena ludebatur, quo tempore oleum, tertia vice ad 25 guttas exhibitum, eundem per omnia edebat effectum. Mox deinde domicilium meum ex illo loco, longe hinc dissito, transferebam, nesciens iam, num menses tandem successerint.

§. XXII.

Pro tertio exemplo allegamus virginem plethoricam

cam, 21. annorum, temperamenti potissimum sanguinei, quæ post mensium per integrum annum obstructionem & varia spastica molimina, singulis diebus, horis post meridiem motibus convulsivis corripiebatur. Nullis aliis præmissis exhibebatur oleum ad 30 guttas, unde statim obdormiebat, sub somno sternutabat, lenem sudorem excernebat, media nocte semi-vigilans urinam emittebat, & post 24 horas hilaris, florido adspectu & appetitu ingente euigilabat. Paroxysmus epilepticus non solum penitus supprimebatur, verum etiam menstruus fluxus sequente die redibat, optima cum euphoria.

§. XXIII.

Quartum exemplum sistit virgo 40 annorum, quæ ab epilepticis motibus idiopathicis magis, quam symptomaticis, per 15 annos singulis mensibus bis, incertis tamen diebus, exercebatur. Hæc cum tempus invasionis præscire non posset, olei triginta guttas adsumebat. Nullus quidem subsequiebatur somnus, epilepsia tamen illo ipso mense semel tantum illam inuadebat, & cum altero mense alteram olei dosin accepisset, somnus per 4 horas sequebatur, & patiens postero tempore satis sana & ab epilepsia libera vivebat.

§. XXIV.

Ad sexum virilem iterum transimus, & pro quinto exemplo adducimus iuuenem 24 annorum, plethoricum, sanguineo-melancholicum, qui per plures annos epilepsia idiopathica vexatus erat. Tempus invasionis erat quidem incertum, bis tamen per hebdomadem, & nocturno plerumque tempore, paroxysmus occurrebat. Præmissis generalioribus, laxantibus scilicet & ipsa Venæ sectione, propinabatur oleum ad guttas triginta, quo
mo-

momento obdormiebat, sæpius sternutabat, & post 14. horas vegetus expergiscebatur, ac postero tempore ab insultibus epilepticis liber manebat.

§. XXV.

Sextum denique exemplum sistit iuuenis 27 annorum, temperamenti melancholico-sanguinei, qui per varias in familia sua contentiones delirium melancholicum, & sæpius quidem per diem incidebat, sermones de rebus sacris frequentes quidem instituebat, in nouercam autem animi erat indignabundi, ita vt ne videre quidem illam posset. Offerebantur illi 30 guttæ olei, statim obdormiebat, & cum post 8 horas euigilaret, mente erat tranquillus, compositus, Deo verbis emphaticis gratias dicebat, peccati, in nouercam commissi, deprecationem præcipue secum constituebat, & reliquo tempore sanus viuebat.

§. XXVI.

Sufficiant hæc de effectu huius olei manifestissimo in corrigendis motibus erroneis allegasse: plura quidem eiusdē commatis exempla huc adponere potuissemus: ne vero per eandem materiam, frequentius repetitam, nauseam lectori moueamus, allegabimus potius aliquot adhuc exempla, vbi vel nullum, vel exiguum tantum effectum oleum exhibuit: mutila enim & fide non plane digna est historia illa medica, quæ effectus quidem salutare huius vel illius remedii describit, reliquas autem circumstantias, in quibus nullam efficaciam exseruit, tacet.

§. XXVII.

Quamquam enim tres olei vnciæ propemodum ita consumptæ sint, vt in quam plurimis effectum illum salutarem vnica sæpissime dosis ostenderit: habemus tamen

exempla, in quibus oleum omni studio & obseruatione adhibitum est, nullum autem constantem edidit efficaciam, luculento sane testimonio: quod & hoc remedium, licet mirifica & iucunda virtute confirmatum, ad imperfectionem tamen rerum humanarum sit referendum; cuius rei tria exempla allegabo.

§. XXVIII.

Vir 46 circiter annorum, temperamenti insigniter melancholici, mania furiosa & motibus epilepticis per multos annos agitatus erat, cuius miseria, licet primum stimulum ad præparandum hoc oleum nobis adiecerit, a duabus tamen dosibus, absenti transmissis, nullo modo auferebatur.

§. XXIX.

Puer quidam 14 annorum motibus epilepticis singulis fere horis corripiebatur, vermes quidem satis erant suspecti, remedia autem ad illos expellendos adsumere præfracterecufabat. In hoc cum oleum adhiberetur, nullum effectum exhibebat, sed paroxysmi epileptici per aliquot adhuc hebdomadas durabant, donec sponte demum cessarent.

§. XXX.

Iuuenis quidam 28 annorum, temperamenti melancholico-sanguinei, a septimo ætatis anno epilepsia correptus fuit, primis quidem annis paroxysmus quouis trimestri spatio repullulabat, posterioribus autem insultus tales singulis hebdomadibus semel vel bis ordinarie inuadebant. Semel per hebdomadem cum motus illi conuulsivi occurrerent, fortiores erant, bis autem quando infestabant, mitiores obseruabantur. Aliquoties ad decimum usque diem a recursione paroxysmi liber deprehensus

hensus est, quo autem casu eo vehementior fuit. Miser hic cum auxilium peteret, febre tertiana laborabat, qua conuenientibus remediis profligata, & aliis generalioribus medicamentis præmissis, olei vsus adhibebatur. Sumebat itaque singulis diebus mane triginta guttas; octauo autem die, quo paroxysmus maxime timendus erat, secunda adhuc dosis vesperti propinabatur, a quibus omnibus nullus inducebatur somnus. Nono die vnica iterum dosis offerebatur, quod etiam decimo factum est. Pater, quia omnibus hisce diebus ab insultibus epilepticis, per tot annos ipsi familiaribus, liber fuerat, spem plenariæ ab hoc malo liberationis testabatur, & vale mihi dicens vnicam adhuc olei dosin, domum portandam, petebat, vt illam vndecimo die, quo *semel tantum* per omnes illos annos paroxysmum expertus fuerat, sumere & hac ratione omnem morbi recursum præcludere posset. Verum enim vero cum parens vndecimo die obseruaret, quod filius pater satis vegetus surrexisset, dissuadebat olei vltiorem vsus, & hanc residuam dosin, tanquam bonum thesaurum, ad futuram necessitatem reponendam commendabat. Exhibat filius in campum, ad consuetos labores suos adgrediendos, cumque per aliquot horas huic negotio sese dedisset, epilepsia vndecimo hocce die recurrebat; qui casus parentem ita deterebat: vt ad alterum extremum, nulla scilicet medicamenta amplius adhibere, excurreret; quod decretum suum duabus præcipue rationibus firmabat: videlicet aiebat, se tam multorum Medicorum remedia iam frustra adhibuisse, & patientem in ignem sub paroxysmo aliquando fuisse coniectum, a quo tempore nullum amplius auxilium esse sperandum.

§. XXXI. In affectibus *arthriticis* olei huius efficaciam experiundi commoda nondum occasio sese obtulit, quia exiguam illam portionem grauioribus adfectibus destinandam iudicaui. In febribus *intermittentibus* nullum ab hoc oleo vidi effectum, licet aliquoties illud in iisdem adhibuerim; quæ sane res animum magis erexit quam confregit: satis enim scio, quod Syluiana illa hypothesis, a qua Dominus Auctor in hoc quidem passu parum recedit, febrium negotium vix attingat, nedum absoluat.

§. XXXII. Illud non prætermittendum esse existimo; quod ex ore ipsius Domini Auctoris percepi: altiore enim consideratione dignum est. Voluit nempe odorem huius olei, nonnullis ingratum, corrigere, & ad hoc obtinendum, portionem anisi retortæ immisit. Testabatur autem omnes illos, qui ab oleo, hac additione parato, acceperint; per duas horas visu priuatos fuisse.

§. XXXIII. Ceterum notabiles huius olei effectus ansam nobis dederunt, vt vltiori chymico examini hanc rem subiiceremus. Videlicet non solum oleum, sed spiritum, sal volatile & fixum coniunximus, & per crebras cohobationes intra dimidii anni tempus certis encheiresibus *sal fixum* ita volatile redditum est, vt omne illud adscenderit. Qui autem effectus inde expectandi sint, nondum satis scio, quia occasio illud experiundi adhuc defuit.

§. XXXIV. Iam, cum experientiæ & veritati historicæ primus locus, vti decet, delatus sit, superesset, vt ratio & nexus causæ, quomodo scilicet & cur e tali remedio tales effectus proueniant, ostenderetur. Non autem dissimulo, quod, licet multum de hac re mecum cogitauerim, nunquam tamen satis mihi faciam. Hinc ad asylum illud confugio, quod de specificorum *agendi modo* ratio nostra nullum facile sibi conceptum formare possit, & quod multa alia adhuc sint in rerum natura, quorum existendi & agendi rationes intellectus noster nondum adsequutus est.

§. XXXV. Faxit autem diuina benignitas, vt plures adhuc absconditi naturæ fontes deregantur, & in miseriam humanam, cui Medici præcipue nati sunt, redundent!

S. D. G.